

ISSN (Online) 2560-4708

145 година од рођења Косте Милетића 1874-2019

ВАЗДУХОПЛОВНИ

БИЛТЕН

Издаје: Удружење пензионисаних војних летача
и падобранаца Србије. ЗЕМУН, Штросмајерова број 1

www.udruzenjepvlps.org

Број 94, октобар 2019. године

СИСТЕМИ ПВО С-400 И ПАНЦИР У СРБИЈИ

Систем "Панцир С" намењен за борбу против ваздухоплова и ракета на борбеном положају у Батајници

Свет је обишла вест 24. октобра 2019. године да су руске јединице за ПВО са противавионским ракетним системима "С-400" и противракетним системима „Панцир С“ пребачене војним транспортним авионом на територију Србије“.

Ту вест је народ Србије примио са великим одушевљењем и радошћу. Како је објављено, систем "С-400" допремљен је само ради учешћа у вежби "Словнески штит 2019", а противракетни систем "Панцир С" је Србија купила за одбрану свога неба.

Ракетни систем С-400 открива циљеве на даљинама од 570 километара, а максимални домет, у зависности од типа ракете, је до 400 километара, када се гађају авиони.

За заштиту С-400 намењен је систем мањег домета, најсавременији артиљеријско-ракетни "панцир С-1". Наменски је прављен за гађање циљева на висинама од 0-15.000 метара висине и 20 километара даљине, вођеним ракетама и топом велике брзине гађања.

Наведене савремене системе за ПВД на Војном аеродрому "Пуковник пилот Миленко Павловић" обишао је председник Републике Србије Александар Вучић, као и високи званичници војске Руске федерације и Републике Србије.

Два лансера система противваздухопловне одбране С-400 у припреми за дејство

75 ГОДИНА ОД ОСЛОБОЂЕЊА БЕОГРАДА

Свечана трибина на аеродрому "Пуковник пилот Миленко Павловић" Батајница, поводом приказа "Слобода 2019"

Приказ способности Војске Србије „Слобода 2019" одржан је 19. октобра 2019. године на Аеродрому „Пуковник-пилот Миленко Павловић" у Батајници, поводом обележавања 75 година од ослобођења Београда у Другом светском рату.

Присутствовали су председник Републике Србије и врховни командант Војске Србије Александар Вучић, председник Владе Руске Федерације Дмитриј Медведев, српски члан Председништва БиХ Милорад Додик, председница Народне Скупштине РС Маја Гојковић, председница Владе РС Ана Брнабић, министар одбране РС Александар Вулин, министри у Влади РС, начелник ГШ ВС генерал Милан Мојсиловић, представници МО и ВС, МУП-а, БИА, представници дипломатског и војно-дипломатског кора, верских заједница, многобројни гости и грађани Републике Србије.

У приказу је учествовало више од 2.400 припадника Војске Србије, 100 борбених и неборбених возила и система и око 25 ваздухоплова, а претходиле су му вишедневне припреме и увежбавања. Командант приказа способности Војске Србије „Слобода 2019" био је заменик команданта РВ и ПВО бригадни генерал Жељко Билић.

Дефиле јединица Војске Србије на приказу "Слобода 2019" поводом 75 година ослобођења Београда од фашизма

ВЕЖБА СЛОВЕНСКО БРАТСТВО 2019

Заједничка тактичка вежба са бојним гађањем ракетних јединица ПВО Војске Србије и Ваздушно-космичких снага Руске Федерације „Словенски штит 2019“ одржана је на територији Републике Србије од 25. до 28. октобра 2019. године.

Циљ вежбе је био образовање и употреба заједничке групаије ПВО Војске Србије и Ваздушно-космичких снага Руске Федерације у противваздухопловној одбрани територије и снага војске од извиђања и дејства непријатеља из ваздушног простора, као и обучавање и увежбавање команди и јединица за припрему и извођење операције ПВО.

Вежбом је руководио бригадни генерал Тиосав Јанковић командант 250. рбр за ПВД, са колегама из Ваздушно-космичких снага Руске Федерације.

На вежби су учествовале јединице ВС за ПВД са постојећим системима, ловачка авијација и транспортни хеликоптери, а посебан куриозитет било је коришћење система ПВО “С-400” и “Панцир С-1” који је извршио ватрено дејство другог дана

Системи за ПВД “Панцир С1” и “С-400” у распореду на аеродрому “Пуковник пилот Миленко Павловић” Батајница

вежбе на полигону Пасуљанске ливаде. Читава вежба, као и ватрена дејства оцењена су високим оценама.

Првог дана вежбе јединице које су учествовале на вежби обишао је председник Републике Србије Александар Вучић.

Поводом успешно завршене вежбе, командант командант РВ и ПВО генерал-мајор Душко Жарковић, припадницима Оружаних снага Руске Федерације доделио је захвалнице, које су им уручене на церемонији 28. октобра.

На церемонији на батајничком аеродрому „Пуковник-пилот Миленко Павловић“, 28. октобра 2019. године уручена су и одликовања и захвалнице на основу наредбе министра одбране Руске Федерације и команданта Ваздушно-космичких снага Оружаних снага Руске Федерације за заслуге у заједничкој тактичкој вежби „Словенско братство 2019“, које је припадницима Војске Србије уручио генерал Јуриј Николајевић Грехов, заменик команданта Ваздушно-космичких снага Руске Федерације.

Хеликоптер Ми-17 изнад савремених борбених система за ПВД на батајничком аеродром

ВАЗДУХОПЛОВНА ХРОНОЛОГИЈА

- **1. новембра 1919. године**, у Београду је основана прва Метеоролошка станица за потребе ваздухопловства.

- **1. новембра 1923. године**, у Петроварадину је основана метеоролошка секција Прве ваздухопловне команде. У ВС овај датум се обележава као Дан метеоролошке и навигацијске службе.

- **1. новембра 1923. године**, формирана је прва Балонска чета у ваздухопловству Краљевине Југославије.

- **2. новембра 1911. године**, лист Застава је објавио текст под насловом Србин Крилатић у којем је писало: “Равно пре сто година био је Србин Крилатић (авијатичар) Крашковић на гласу”. У листу Маџар Курир од 15. септембра 1811. године читамо да је он са својим другом Менером летео у Будимпешти и Пожуну.

- **6. новембра 1940. године**, после италијанског бомбардовања Битоља, појачане су мере опреза и подигнут је степен приправности јединица. На аеродром Мостар, где је било и седиште команде Приморске војне области, упућена је из Београда на борбено дежурство елитна 102. ловачка ескадрила из Шестог ловачког пука, наоружана авионима Ме-109Е са задатком да непрекидно патролира дуж Јадранског мора у циљу спречавања изненадног напада италијанске авијације.

- **6. новембра 1945. године**, полетео је први авион са ознакама нове Југославије на редовној међународној линији Београд – Праг. Био је то Ц-47 Југословенског РВ.

- **10. новембра 1948. године**, у Београду је основано предузеће за израду авионских мотора 21 МАЈ (ДМБ).

- **10. новембра 1970. године**, ЈАТ је први пут у својој историји превезао милион путника у току једне године.

- **10. новембра 1974. године**, започео је ЈАТ-ов први лет око света авионом Б-727 на рути: Београд - Бејрут - Бомбај - Сингапур - Токио - Хонолулу - Лос Анђелес - Њујорк - Лондон, који се завршио слетањем у Београд 29. новембра.

- **11. новембра 1944. године**, формирана је пријемна комисија за попуну команди и јединица Групе ваздухопловних дивизија.

- **11. новембра 1945. године**, формиран је Ваздухопловно-медицински институт (ВМИ).

- **12. новембра 1902. године**, Коста Милетић је завршио школовање у Аеронаутичкој техничкој школи у Петрограду.

- **24. новембра 1962. године**, формиран је први ракетни пук противваздушне одбране у југословенском РВ и ПВО.

- **26. новембра 1908. године**, Указом министра војног ђенерала Степе Степановића, установљена је Голубија пошта.

- **26. новембра 1999. године**, преминуо је генерал Михајло Николић-Кајле, последњи живи пилот бранилац Београда 6. априла 1941. године.

- **28. новембра 1949. године**, формиран је 198. јуришни пук чије традиције наставља и негује 98. ваздухопловна бригада.

- **Крајем новембра 1841. године**, калфа Манојло покушао је да са крова Ђумрукане (Царинарнице) у Београду на обали Саве, полети справом сопствене конструкције. Манојло је прелетео преко глава бројних посматрача, али се убрзо срушио у снежни нанос.

ГДЕ СМО, ШТА, КАКО И СА ЧИМ ДАЉЕ

1. Стање у УПВЛПС

УПВЛПЈ је формирано 16. априла 1992. године, пререгистровано је 2008. и 2010. године у УПВЛПС. Одликује га континуитет у раду, висок углед, вредни резултати, међусобна повезаност чланства, солидарност и узајмано поштовање. После 27 година деловања дошло до пада интензитета рада јер је број чланова смањено, а услови у којима живимо су промењени. Дошло је време да видимо шта даље и како?

У складу са Статутом УПВЛПС, члан 12, став 17, и члана 13, став 4 и 5, а на предлог Извршног одбора, заказао сам ванредну конференцију с циљем да видимо где смо и како да се организујемо и делујемо у наредном периоду, а у складу са ситуацијом и условима.

На редовним годишњим конференцијама усвојени су извештаји о раду Извршног и Надзорног одбора, одлуке, закључци и задаци без примедби. Оцене рада и деловања биле су позитивне. Годинама уназад указивали смо на проблем спорог подмлађивања чланства, недовољне заинтересованости „младих пензионера“ за учлањење у УПВЛПС, на потребу даљег осавремењавања садржаја и метода рада. Никада и нико није постављао питање одговорности. Проблема има и нису непознати, нити зависе од воље или рада председника, осталих носилаца функција и чланства. Ради се о следећим групама проблема:

1.1. Осипање чланства је проблем присутан више од деценију уназад, који нисмо успели решити. Услед природног одлива број чланова се из године у годину смањује. Прилив нових чланова је недовољан да се тај дефицит покрије, па се удружење бројно смањује. То има вишеструке последице; кадровске, организацијске, материјално-финансијске и друге. Чланарину је 2015. године платило 59 чланова; 2016. године 45; 2017. године 42; 2018. године 36, а ове 2019. године до сада су платила 34 члана. За три године број активних чланова је преполовљен. Посебно забрињава врло мали прилив новопенизионисаних припадника РВ и ПВО, што указује да наш програм рада и метод деловања није за њих довољно примамљив да би нам се придружили.

1.2. Структура чланства и проблеми кадрована један су од кључних узрока пада интензитета рада. Просечна старост чланства је 78 година. Људи су оптерећени бројним болестима, а неки су везани за постељу ограничено покретни или непокретни. Проблем постаје окупљање и долазак на састанке, одласци ван Београда су скоро и замрли. Проблем је и избор чланова на функције у удружењу. Не постоји критична маса за интензивнији рад. Млађи су ангажовани на личним питањима и проблемима или су запослени, старији су оптерећени старашћу и болешћу. Тако је у задње време сав рад пао на једног човека – председника и мали број најближих сарадника. Из наведеног јасно се види да су године старости један од узрока опадања активности удружења али да је основни узрок недовољна ангажованост Извршног одбора и чланства. Недостају нове идеје и иницијативе. Чланство у удружењу је добровољно, па и функције које се прихвате, али постоји и обавеза да се прихваћено изврши и поштује.

1.3. Трошкови рада удружења из године у годину расту, а реални приходи се смањују. Основни вид финансирања је чланарина, која је све мања. Основни трошкови су око 80.000 ди-

нара годишње. Реални приходи су упола мањи. Недостатак материјалних средстава значајан чиналац који утиче негативно на рад удружења. Најављује нам се плаћање канцелраије што трошкове диже на 100.000 динара.

1.4. Унутрашњи односи су од настанка били фактор стабилности удружења и залога његовог доброг рада и опстанка у протеклих 27 година. У целини односи су добри .

1.5. Спољна подршка није присутна у довољној, нити потребној мери. Веће уважавање удружења и имало би позитиван утицај на пораст броја чланова и на резултате у раду.

1.6. Програм, садржаји и метод рада и деловања били су у сагласности са Статутом, с тежиштем на неговању ваздухопловних традиција и историји. Статусна питања решавана су у оквиру УВПС, чији смо колективни члан од његовог оснивања и имамо свог представника у Главном одбору УВПС. Има примедби, погогово од млађих колега, да би тежиште рада требало бити на статусним и стручним питањима, пре свега у вези са летачком службом. До сада смо планирали реално и успевали да годишње планове рада реализујемо. Тако је било претходних, прошле и ове године. Већ смо УТЦВ МО послали оцену реализације задатака у 2019. години и предлог задатака у наредној, 2020. години.

2. Могући правци даљег развоја

Три су могућа правца даљег развоја удружења и његовог деловања.

2.1. - Наставити у садашњем формату до наредне редовне конференције (16. априла 2020), а у међувремену формирати комисију (радну групу) која ће припремити предлог измена и допуна Статута, садржаја рада, циљева деловања, организације и састава органа и тела.

2.2. - Угасити удружење као правно лице, угасити текући рачун и извршити остале радње у вези са тим, а наставити деловање као неформална група под истим називом и са прилагођеним програмом рада и деловања и сарадње са Домом ваздухопловства Земун и УВПС.

2.3. - Угасити удружење, у складу са Законом и Статутом.

3. Предлог мера за унапређење стања

3.1. Уколико се већина изјасни за прву опцију, настајамо са радом и потврђеним мандатом са изборне конференције 2018. и редовне конференције априла ове године. Формирамо радну групу која ће на бази анализе, ставова и закључака ове ванредне конференције припремити предлог измена и допуна Статута, циљева и задатака, садржаја и метода рада до редовне конференције у априлу 2020. године, када ће се изабрати нови органи и тела удружења.

3.2. Уколико се чланство изјасни за другу опцију дужност је овлашћеног органа да предузме мере у складу са законом, а чланство да се самоорганизује за даље деловање.

3.3. Уколико се чланство изјасни за трећу опцију овлашћено лице поступа у складу са статутом и законом и удружење престаје са радом.

*Из реферата за Ванредну конференцију УПВЛПС
6. новембра 2019. године*

МОДЕРНИЗОВАНИ КА-52 ДОБИЈА НОВИ РАДАР

Модернизовани борбено-извиђачки хеликоптер Ка-52М „Алигатор“ биће опремљен новим радарским комплексом „Резец“ који има високо осетљиву активну фазну решетку, што ће омогућити детекцију различитих циљева на малим, средњим и великим дистанцама што ће у великом обиму повећати борбене способности ове летелице.

„Резец“ је у стању да открије мету величине железничког моста на даљини од 100км, а ратни брод на даљинама и до 150км. Група тенкова се може детектовати на даљини до 45км. Овај радар је у стању да открије други хеликоптер на даљинама од неколико десетина километара, док се стандардни ловачки авион, који има рефлективну површину од три квадратна метра, види на 50км.

НАЈДУЖИ КОМЕРЦИЈАЛНИ ЛЕТ У ИСТОРИЈИ ВАЗДУХОПЛОВСТВА

Њујорк и Сиднеј су 18. октобра 2019. повезани директном авио-линијом без слетања, чиме су оборени сви досадашњи рекорде када су у питању комерцијални летови. Авион Боинг 787-9, у коме ће се налазити 40 путника, прелетео је 16.000 километара без слетања и допуне горива.

Особље и путници морали су да прођу посебне менталне и физичке тестове издржљивости. На првом од три "супер дуга" пробна лета, научници су пратили ефекте 19-часовног лета, односно како су путници то поднели.

Аустралијски национални превозник "Qantas" планира ове године још два оваква лета. Авион би требао да слети у Сиднеј у недељу ујутро.

Летови компаније "Singapore Airlines" који саобраћа из Сингапура за Њујорк до сада је држао рекорд.

Број путника на лету од Њујорка до Сиднеја је ограничен како би се минимализирала потрошња горива и омогућило да авион прелети 16.000 километара без поновног пуњења.

Научници из два аустралијска универзитета били су у летелици како би пратили образац спавања путника, границу издржљивости и потрошњу хране. Пилоти су носили уређај који је пратио њихове мождане таласе и будност.

С обзиром на 15-сатну временску разлику између Њујорка и Сиднеја, учинак овог путовања биће помно праћен. *Танјуг, 19. октобар 2019. године.*

ХРВАТСКА ДОБИЈА ДВА ХЕЛИКОПТЕРА „БЛЕК ХОК“

Амерички Стејт департмент одобрио је продају два хеликоптера „Блек хок“ и пратеће опреме Хрватској, у вредности од 115 милиона долара, јавио је ХРТ. Стејт департмент је о овој одлуци обавестио амерички Конгрес.

Како се наводи, зелено светло Стејт департмента је важан процедурални део могуће трансакције чије ће детаље договорити Пентагон и хрватско Министарство обране.

САД су прошле године Хрватској одобриле војну помоћ од 53 милиона долара за развој хеликоптерских способности.

У склопу те помоћи, Хрватска ће добити два хеликоптера „Блек хок“, опрему и резервне делове, као и летачку обуку.

АВИО УДЕСИ У СВЕТУ

Пад бомбардера из II светског рата у САД

Седам особа погинуло је када се авион Б-17 срушио на постројење за одлеђивање писте на аеродрому у америчкој држави Конектикат. У летелици је било десет путника и три члана посаде. Десет путника и три члана посаде налазило се у "летећој тврђави" из Другог светског рата када се Б-17 срушио на крају писте аеродрома "Бредли". РТС, 3. октобар 2019. године.

Авион ударио у зграду у Атланти (САД)

Авион се срушио у близини стамбеног комплекса недалеко од ауто-пута. Једна особа је погинула док се за још једном трага. Незванично, узрок несреће је густа магла. Већа трагедија је избегнута пуком срећом, с обзиром да у тренутку несреће у згради није био нико. *Novosti.rs, 30.10.2019. године.*

Пад украјинског авиона

Најмање 3 особе су погинуле приликом принудног слетања украјинског авиона "Ан-12" у близини Лавова, на западу Украјине. Авион је морао раније принудно да слети јер је остао без горива, објавило је на Фејсбуку украјинско Министарство за инфраструктуру. Украјинска служба за ванредне ситуације је навела да је 8 људи било у авиону, три су погинуле, три повређене, а две се воде као нестале. *Novosti.rs, 03.10.2019. године.*

ISSN (Online) 2560-4708

Ваздухопловни билтен излази месечно у електронској форми. Наменен је члановима УПВЛПС, ваздухопловним ветеранима и љубитељима ваздухопловства. Уређење и припрема: Златомир Грујић и Милан Ракић.
E-pošta: zlgrujic@gmail.com www.udruzenjevlps.org